

רעפ 69871-01-26 - אדוארד בורוכוב נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 69871-01-26

לפני: כבוד השופט חאלד כבוב

המבקש: אדוארד בורוכוב
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטים ש' בורנשטין, ד' ארד-אילון וע' מיכלס) בע"פ 61105-05-25 מיום 07.12.2025
בשם המבקש: עו"ד סרגיי (דוד) מורין

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטים ש' בורנשטין, ד' ארד-אילון ו-ע' מיכלס) בע"פ 61105-05-25 מיום 07.12.2025. בפסק הדין נדחה ערעור המבקש על פסק-דינו של בית משפט השלום בראשון לציון (כבוד השופט א' וסטרמן) בת"פ 59732-07-23 מיום 19.01.2025 ומיום 09.04.2025 (גזר דין והכרעת דין, בהתאמה).

רקע והליכים קודמים

1. ביום 25.07.2023 הוגש כתב אישום המייחס למבקש עבירות על סעיפים 11(א) ו-34(א) לחוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (להלן: חוק הפיקוח). על פי כתב האישום, במהלך ביקורת שנערכה בחנות מזון שבבעלות המבקש, נמכרו למפקח של משרד הכלכלה והתעשייה שבעה מצרכי מזון בפיקוח, במחיר העולה על המחיר המרבי שנקבע להם.

2. ביום 19.01.2025 ניתנה הכרעת הדין בעניינו של המבקש. בית משפט השלום זיכה אותו מאחריות לביצוע העבירה ביחס לשניים מתוך שבעת המצרכים שבעניינם עסק כתב האישום - גבינה לבנה וחלב

2 ליטר - לאחר שקבע כי היסוד הנפשי הדרוש לא הוכח בהתייחס אליהם. ביחס ליתר המצרכים נקבע כי המשיבה הוכיחה מעבר לספק סביר את העבירה שיוחסה למבקש. בפרט, נדחו טענות המבקש ביחס למצרך אשר כונה בכתב האישום "שמנת מתוקה להקצפה 38% שומן 250 מ"ל". בהקשר זה, טען המבקש, בין היתר, כי המצרך שפורט בכתב האישום אינו המצרך שנמכר באירוע מושא כתב האישום, "שמנת להקצפה 38% שומן 250 מ"ל", והוסיף כי ממילא שניהם שונים מן המצרך המפוקח הרשום בצו הרלוונטי, "שמנת מתוקה 38% שומן בקרטון בנפח 250 מ"ל". כן נטען כי הוא לא הוזהר בחקירתו ביחס למוצר הנכון. ואולם, לעניין טיב המוצר, נקבע כי כל המוצרים האמורים הם "מוצרים דומים", כהגדרתם בחוק הפיקוח, ולפיכך אין בטענה ממש. כן נדחתה הטענה הנוגעת לחקירתו, לאחר שנקבע כי "הבין היטב מהו המצרך לגביו הוא נחקר".

3. בית משפט השלום דחה גם את הטענות לעצם הגשת כתב האישום חלף פנייה להליך של הטלת כופר כסף. לטענת המבקש היה מקום להטיל עליו כופר כסף בהינתן היקף האישום שיוחס לו במקור, ומקל וחומר ככל שיתקבלו טענותיו ביחס לשלושה מתוך שבעת המצרכים. ואולם, בית משפט השלום קבע כי את שיקול דעת המשיבה יש לבחון על פי נוסחו והיקפו המקורי של כתב האישום. כן הוזכר, כי המבקש אמנם זוכה ביחס לשני מצרכים, אולם זאת נעשה בצד קביעה כי המצרכים האמורים אכן נמכרו במחיר מופקע, ומקור הזיכוי בקושי בהוכחת היסוד הנפשי הנדרש לעבירה. גם הטענה לאכיפה בררנית - נדחתה. המבקש טען כי עניינו עולה בקנה אחד עם מרבית השיקולים המנחים להטלת כופר כסף בהתאם למדיניותה של המשיבה, והביא אסופה של 28 תדפיסים מאתר משרד הכלכלה, שבהם ננקט הליך של כופר כסף, לטענת המבקש, במקרים דומים לעניינו ואף חמורים ממנו. ואולם, בית משפט השלום קיבל את עמדת המשיבה ולפיה לא הובאו ראיות לאכיפה בררנית, ולא מצא פגם בשיקול דעתה.

4. ביום 09.04.2025 נדחתה אף בקשת המבקש לביטול הרשעתו, ונגזר דינו: קנס בסך 11,000 ש"ח וענישה נלווית.

5. המבקש ערער לבית המשפט המחוזי. בערעורו שב על טענותיו שלעיל. לחלופין טען המבקש כי היה מקום, לאחר מתן הכרעת הדין, לקבל את בקשתו לביטול ההרשעה בפלילים, וכי כך יש לעשות בשלב הערעור.

6. כאמור, בית המשפט המחוזי דחה את הערעור. אשר לטענה הנוגעת להרשעה הנוגעת למצרך "שמנת מתוקה להקצפה", בית המשפט המחוזי לא מצא טעות במסקנה שלפיה השמנת שנמכרה עונה על הגדרת "מצרך דומה" כהגדרתו בחוק הפיקוח. כן נדחו טענותיו הכלליות של המבקש ביחס להגשת כתב אישום נגדו. נקבע, כי החלטת המשיבה שלא להפנות את העניין להליך כופר כסף היא החלטה עניינית, שנתקבלה ערב הגשת כתב האישום לאחר שקילת כל השיקולים הרלוונטיים, וכי על אף שהמבקש זוכה מהפקעת מחירים ביחס לשני מוצרים, הדבר לא נעשה משום שמחירם לא הופקע, אלא בשל הספק שהתעורר ביחס ליסוד הנפשי. עוד נדחתה הטענה לאכיפה בררנית, ונקבע כי בדוגמאות שהגיש המבקש לבית משפט השלום אין כדי לסייע לו. גם הערעור על הבקשה לביטול

ההרשעה וחומרת העונש - נדחה. בית המשפט המחוזי הסכים עם הקביעה לפיה לא היה מקום להעלות טענות הגנה מן הצדק, אכיפה בררנית ושיקולי צדק במסגרת דיון בגזר הדין, משאלה נדחו בהכרעת הדין לאחר שלא הוכחו. עוד נקבע, כי הגם שקיום מסלול חלופי של כופר עשוי ללמד שסוג העבירה מאפשר להימנע מהרשעה, יש לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותיו.

הבקשה לרשות ערעור

7. בבקשה שלפניי טוען המבקש כי המקרה מעורר שאלות משפטיות החורגות מעניינו הפרטני. השאלה הראשונה עניינה המועד שבו יש לשקול המרת כתב אישום בכופר כסף - האם מדובר בשאלה שנבחנת רק בהחלטה בדבר הגשת כתב האישום, או שמא מדובר בשיקול דעת שעל המשיבה ובית המשפט להפעילו גם לאחר שמיעת הראיות. בפרט, מקום שבו חל שינוי מהותי בתמונת החומרה העובדתית והמשפטית, למשל לאחר זיכוי חלקי. השאלה השנייה נוגעת להסתמכות נאשמים על פרסומים רשמיים בעניין הטלת כופר כסף חלק הגשת כתב אישום, והיכולת להוכיח אכיפה בררנית בהסתמך על פרסומים רשמיים כאמור. לשיטת המבקש, חשיבות טענתו לעניין היעדר היכולת לטעון לאכיפה בררנית, מתחדדת נוכח כך שבעניינו, קיומו של כלי אכיפה חלופי בדמות כופר כסף, מונע בדין את האפשרות להגיע בעניינו להסדר מותנה. השאלה השלישית עניינה הרשעה בעבירה לפי חוק הפיקוח בגין מכירת "מוצר דומה" כהגדרתו בחוק הפיקוח, מבלי שהדבר צוין בכתב האישום. בפרט, טוען המבקש כי בעניינו, מחוקק המשנה בחר בצו הפיקוח הרלוונטי להגדיר איסור פלילי ספציפי, באמצעות הגדרתו של מוצר מסוים, ולא ניתן להרחיב איסור זה בדרך פרשנית על "מצרך דומה", גם לאור עקרונות יסוד של פרשנות בפלילים.

8. המבקש טוען כי לו תתקבל בקשתו לרשות ערעור, דין הערעור להתקבל לגופו, וזאת בשל שגיאה משפטית בהגבלת שיקול הדעת של המשיבה לעניין המרת כתב אישום בכופר כסף, ושגיאה בקביעת אמת המידה להוכחת אכיפה בררנית. כן נטען כי נפגעו זכויותיו הדיוניות, לאחר שבית משפט קמא אימץ את טענות המשיבה בעניין תיקי הכופר שאליהם הפנה, מבלי שטענותיה נתמכו בראיות. נטען עוד כי בית משפט קמא שגה משאשר את הרשעתו מכוח מכירת "מצרך דומה", וכי מדובר בהרחבה אסורה של האחריות הפלילית. לבסוף נטען כי צירופם של רצף הפגמים בפסיקת הערכאות דלמטה בעניינו, יצר עיוות דין מהותי המצדיק את קבלת ערעורו.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי היטב בבקשה, על נספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

10. כידוע, רשות ערעור 'בגלגול שלישי' תינתן במשורה ובמקרים חריגים, שבהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית אשר חורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין או לאי-צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 8106/09 אגד תשתית בע"מ נ' מדינת ישראל (02.11.2009)). המבקש אמנם הציב מספר שאלות החורגות מעניינו הפרטני, ברם סבורני כי נסיבות המקרה דן אינן מתאימות לבירור הסוגיות המועלות בבקשה וקביעת הלכה בנדון על גבי מקרה זה (השוו: רעב"ס

71107-09-25 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (07.01.2026); בע"מ 997/15 פלונית נ' פלוני, פסקה 30 (27.04.2021). ואסביר.

11. טענת המבקש הנוגעת למועד שבו על המשיבה לשקול את המרת האישום בכופר כסף, נשענת בעיקרה על השינוי שחל במהלך ניהול התיק בבית משפט השלום. קרי, זיכוי מהאישום ביחס לשניים מהמצרכים; שינוי שהמבקש מייחס לו השפעה מכרעת בעניינו. אלא שאף ביחס לשני מצרכים אלה, בית משפט השלום קבע כי נמכרו במחיר מופקע (פסקה 25 להכרעת הדין של בית משפט השלום), וזיכוי של המבקש בעניינם נעשה אך בשל ספק ביחס ליסוד הנפשי (פסקה 11 לפסק הדין של בית המשפט המחוזי). זאת ועוד, ההחלטה לפנות לכתב אישום התקבלה מטעמים נוספים שאינם קשורים במספר המצרכים שנבחנו, אלא גם באי-נטילת אחריות מלאה מצד המערער והיעדר שיתוף פעולה מצדו (שם).

12. בנסיבות העניין, אין גם מקום לדון בטענה העקרונית בדבר היכולת לטעון לאכיפה בררנית, והמצע העובדתי שיש לדרוש מהמשיבה לשם הפרכת טענה מעין זו. שהרי, קביעות בתי המשפט דלמטה בנדון יידן הסתמכו לא רק על טענת המשיבה ביחס לחומר ראיות שאיננו נגיש למבקש, או על הימצאותם של תיקים אחרים, שאינם מפורסמים כחלק מפרסומיה הרשמיים של המשיבה. אלא, קביעות אלה נסמכו אף על החומרים שהציג המבקש עצמו במסגרת טענותיו לאכיפה בררנית, לגופם (וראו: פסקה 48 להכרעת הדין של בית משפט השלום). כלומר, בתימוכין שהמבקש עצמו הביא, לא נמצא די כדי לשכנע בטענתו.

13. סבורני כי אף בעניין הרשעת המבקש בגין מכירת "מוצר דומה" כהגדרתו בחוק הפיקוח, נסיבות המקרה אינן מתאימות לבירור השאלה שהועלתה. זאת, משנקבע, כעניין עובדתי, כי בפועל, היה ברור למבקש כבר משלב החקירה באיזה מוצר עוסק החשד (ובהמשך האישום) בעניינו, "כך שהגנתו לא נפגעה" (פסקה 36 להכרעת הדין של בית משפט השלום).

14. הבקשה נדחית, אפוא.

ניתנה היום, י"ז שבט תשפ"ו (04 פברואר 2026).

חאלד כבוב
שופט